

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Resolutiones disputationum de Jndulge[n]tiarum virtute F. Martini Lvther Avgvstiniani Vittenbergensis

Luther, Martin

[Wittenberg], 1518

VD16 L 5787

Con: XV. Hic timor & horror satis est/ se solo/ facere (vt alia taccam)
poenam purgatorii: cum sit p[ro]ximus desperationis horri.

urn:nbn:de:hbz:466:1-32315

diffidētia, Rursū / causa securitatis / sic fides, credo simyl phas
ē esse / q̄ moriens in fide imperfecta / necessario timet & horret,
sed diffidētia esse cau sam terroris, desperationis, damnatio-
nis / i euāgelio sepius legitur. Primū / quādo Petrus dñm a se
fussit exire, quia homo peccator ego sum inquit. Secundo
quā cepit mergi ppter modicā suā fidē. Tercio, quā discipuli
p̄ turbatione voluerunt clamare: vbi Christum super mare
ambulante, phāasma putabāt. Quarto, quā turbati existimas-
bant se sp̄m videre, cū intraret ad eos ianuis clausis. In hijs
omnibus ostenditur diffidētia esse causam timoris & hor-
roris, venit ergo om̄is turbatio ex diffidētia, om̄is securitas ex
fiducia i deū, Fiducia aut̄ ex charitate, quia necesse ē vt is tibi
placeat / in quē confidas.

CON: XV.

Hic timor & horror satis est / se solo / facere (vt
alia taceam) p̄nā purgatorij : cum sit p̄ximus
desperationis horror.

¶ Nihil de igne & loco purgatorij in quor, non q̄ ea nes-
gem, sed q̄ alia est illa disputatio, nec a me n̄c instituta, deide
q̄ nesciā, vbi sit loc⁹ purgatorij, licet. B. Thomas illū sub terra
esse putet. Ego v̄o interim cū. B. Aug: remaneo, scz q̄ recep-
tacula anīarū abdita sint / & remota a n̄tra cognitione, Quā
ideo dico, ne Pighardus hereticus / i me sibi videat obtinuisse,
purgatorij non esse, quia locū eius ignorum esse confiteor /
Aut ideo Romanā ecclēsiā errare, quia opinionem. B. Tomę
non explodit. Mihi certissimū est / purgatorij esse, nec multū
me mouet / quid blatterēt heretici, quā iam mille & plus centū
anni sunt. q̄. B. Aug: in suarū confessio: li: ix. p̄ matre & patre
suo orat & orandū petit, Et eadē sancta mater eius / moriēs (vt
ibi scribit) memoriā sui optauerit ad altare domini, sed & a B.
Ambro: id factum narrat. Q̄ si etiā tēpore Apostolorū non
fussit purgatorij (vt superbit fastidiosus pighardus) n̄siquid
ideo credendum est heretico vix quinquaginta annos nuper
nato. & fidem tot seculorū falsam fuisse conueniendū: max-
ime cū ip̄e nihil aliud faciat / q̄ q̄ dicit nō. do. & sic pbauit
om̄ia sua: & improbauit om̄ia n̄ra, quasi non & lignū & las-
pis non credant. Sed hęc suo operi & tpi.

Igitur concessum est / horrōre esse in animabus, n̄c p̄bo
aut̄ esse p̄nā purgatorij vel maximā.

¶ Primo. Oēs concedūt eas dē esse pēnas purgatorij & inferni, nisi q̄ differūt eternitate. At scriptura describit pēnas inferni esse / turbationē / pauorē, horrorē, fugā, vt ps. i. Non sic impij non sic, sed tanq̄ puluē. Quē p̄uēca ventus. Sed & i Job & Isaie & multis alijs locis / impij compātur stipule & pulueri, turbine rapis atq; dispersis, in quo nimirū significat fugā horribilē dānatorij. Itē ps. ij. Tūc loquetur ad eos in ira sua, & in furore suo conturbabit eos. Et Isaie: xxvij. Qui confidūt in illū / non confundēt. i. non festinabit: non pauebit nec fugiet confusus & horrens, vtiq; volēs / q̄ non confidētes confundentur & pauebūt. puer: i. Qui me audierit absq; terrore requiescet, & abūdantia perfructur, timore malorū sublato. Et ps. cxi. Ab auditione mala non timebit. Hīs em̄ & alijs locis scripturę / terror / horror / pauor / timor / tremor / exprimitur pēna impiorū, q̄n̄ priorū contraria asserit. dñi q; & B. Iacob dicit, q̄ demones credūt & contremiscūt. Et Deut: xxxij clare p̄nū. iat / pēnā impij esse pauorē. d. Dabit tibi dñs deus cor pauidū &c. Nā si pauor ille non esset / nec mors / nec infernū, nec vlla pēna esset molesta. sicut ait in Canticis. Fortis vt mors dilectio / dura sicut micus & mulatio. qd̄ satis ostensum ē in Martyribus, adeo vt de impijs dicat spūs. ps. xij. Illic trepidauerūt timore vbi non fuit timor. & puer: xxvij. Fugit impij nemine persequēte. Iustū aut̄ quasi leo confidēs / absq; terrore erit. Alioquin. Cur vnus timet mortē & dolere / alius vō consentit, nisi quia inus iusticię fiducia destituit? timet / vbi timere non debet?

Secūdo. ij. Testari. Qui non credūt Euāgēlio / dabūt pēnas in interitu eternas. a facie dñi & a gloria virtutis eius / quia scz solo vultu virtutis suę torquet eos & cruciat deus, cū sit eis insustētabilis. icho fugient & non effugiet, sed dephendent inter angustias. Sic illud Sap: Cito apparebit vobis horredē. Et ps. xx. Pones eos vt clibanū ignis in tpe vultus tui. Alioquin vñ illa vox: Montes cadite sup nos, & colles operite nos / Et illud Isa. ij. Ingredere petrā & abscondere i fossa humo / a facie furoris dñi & gloria maiestatis eius. Et illud Job. Quis mihi tribuat, vt i inferno ptegas me & abscondas me, do nec transeat furor tuus? Pater noster. a facie dñi orit̄ eorū maxia pēna / dñi confundūt a p̄dissimā sua inuidicia ad tātā puritatē comparata

¶ Tercio. Et ecclesia in personā anīarū p̄fallit & gemit ps. vi. Conturbata sunt ossa mea, & anīa mea turbata ē valde. Et ps. cxij. Circūderunt me dolores mortis, & pericula inferni ins

venerit me. Vnde & vltimiffima oīo est, vt eis requies opte-
mus, vtq; intelligētēs / q; sunt in quierē. At pœnē non faciūt
inquietudinē: vt patet in Martyribus & confitā:ibus viris / sed
horror & fuga pœnā: quę oriūt ex irmitate fidu: i deū.
Sicut credit vnusqu; sp; fictici & tales sunt ei pœnē & oīa
qualis fuerit & ipē, inde non conturbat iustū quicquid acci-
derit ei (ait Sap.) Rursūm impios terret (Leuit. xvi) sonitus folij
volantis. Et Isai. lviij. Impij quasi mare feruēs, q; quisq; scire nō
p̄t, & redūd. int fluctus eius in conculcationē & luctū / non ē
pax impijs dicit dñs deus.

¶ Quarto. Viuentes aliqui eas pœnas gustauerūt, s. inferni,
ergo multo magis mortuis / credēdū ē / eas inferri i purgato-
rio / nā David expertus dicit. Nis. quia dñs adiuuit me, p. au-
lominus habuisset in inferno aīa mea. Et alibi. Rep. eta ē ma-
lisanta mea / & vis mea inferno appropinquauit. Et rursūm,
Dissipata sunt nra se. us infernū. Et assimilatus sum des. & dē-
bus in lacum. Et itē ū. Q; multas ostendisti mihi tribulationes
magnas & malas, & de abyssis terrę iterū reduxisti me. E. echias
vero dicit. Ego dixi / dimido dieū. mo. vada ad portas
inferi, Et infra. Sicut deo contriuit oīa ossa mea, qd̄ certe non
nis intollerabili factū horrore p̄t intelligi.

¶ Quinto. q; multi sunt / qui vsq; hodie has pœnas gustāt,
nā & Ioan: Taulerus in iuste tonicis se. quid aliud docet q;
eas pœnas / passiones / quas & exīa nonnulla adducit atq;
hūc doctorē / s. io qd̄ ignouit eē Scholis Theologorū, id̄ oq;
forte contēpibile. Sed ego plus in eo (sicut totus Germanorū
vernacul. s. cons. riptus) reperi theologię solidę & syncretę q;
in vniuersis oīm vniuersitatū Scholasticis doctoribus repiū ē
aut reperi. i possit in suis s. nē ijs.

Sed & ego noui hominē qui has pœnas sepius passum sese
asserit / breuissimo quidē tps interuallo, sed ātas ac tā infer-
nales, q̄tas nec lingua d. cere / nec calamus scribere / nec in expa-
tis credere p̄t / ita vt si p̄ficerētur, aut. mediā horā durarēt,
imō ad horę decimā p̄ ē / funditus periret, & ossa oīa i cinerē
redigerētur. Hic deus apparet horribiliter iratus. & cū eo paria-
ter vniuersa reatura, Tū nulla fuga / nulla consolatio: nec ina-
tus nec foris / sed oīm ce. usatio. Tūc pl. a. n. v. sum. Pro-
fectus sum a facie oculorū tuorū / nec. l. tē audet d. de. Dñe ne
ne in furore tuo arguas me. In hoc momēto (mirabile dictū)
nō potest anima credere / se ē posse vnq; redimi / nisi q̄sena
sit nondum completam pœnam. Est tamen æterna / neq; po-
est cā ipalem existimare / solum relinquatur nudū d. d. aīam

auxilij & horrendus gemitus, sed nescit unde petat auxilium.
Hic est anima expansa cum Christo, ut dinumerentur omnia ossa
eius, Nec est ullus angulus in ea, non repletur amaritudine amara
rissima, horrore / pauore / truci / sed hinc omnibus non nisi
eternis. Et ut dem simile utrumque, si sphaera transcat super lineam
rectam, quilibet punctus lineae tactus / totam fert sphaeram: non tamen
comprehendit totam sphaeram. Ita anima in suo puncto: dum tangitur
a transeunte inundatione aeterna, nihil sentit & bibit, nisi aeterna
pena, sed non manet, iterum enim transit. Igitur si uiuentibus
contingit illa inferorum poena. i. intolerabilis ille pauor & in-
conso labilis: multo magis animarum in purgatorio uideatur talis
esse poena, sed continua. Et hic est ignis ille internus multo atro-
cius, quam externus. Quod si quis ista non credit, non contemditur,
sed id tamen effecimus / quod illi ueniarum poenas / multa dicitur quod uel
ignorant vel dubitant / nimis audacter, Magis enim credendum est
experis in hijs, quam illis in experis.

¶ Sexto ad id facit auctoritas ecclesiae, quae canit. Libera eorum
de ore leonis / ne absorbeat eas tartarus. Item a porta inferi, quibus
hinc uerbis / certe uidetur significari / esse animas uelut iam in porta,
& introitu damnationis & initio inferni / quod dixi prope despera-
tionem esse, nec uana esse uerba ecclesiae credo.

CON: XVI.

Videntur / infernas / purgatorium / celum differre:
sicut desperatio / prope desperatio / securitas dif-
ferunt.

¶ Siquis duras praecedentes concludit: ueras putauerit, haec quoque
facile admittit / imo, cum in caelo credamus regnare pacem, gaudi-
um & securitatem in luce dei, in inferno uero contra / seruire des-
perationem, dolore, & horribilem fugam in tenebris exterioribus.

Purgatorium uero sit medium inter utrumque, sic tamen ut propius sit
inferno quam caelo (quia non habent gaudium & pacem, imo nihil de
caelo participant. Cum ponatur esse eadem poena cum inferno, sola
duratione differente) satis patet / quod & in ipso sit desperatio, fuga,
horror & dolor. Sed addidi prope desperationem dicens / quia
tandem cessat illa desperatio. Alioquin reuera / dum est in illa anima
non sentit, nisi desperationem, non quod desperet, sed quod in tanta est
perturbatione & confusione pauoris: ut non sentiat sese spes-
rare. Solus spiritus adiuuat ibi quam maxime infirmitatem eorum in gemitibus
inennarrabilibus pro eis interpellans. Sic enim fit & tentatis in
hac uita, ut nesciant an sperent uel desperent, imo sibi desperare
videntur;